

PAPER

ZIEKTEVERZUIM HBO 2021

GEBASEERD OP DE VERZUIMGEGEVENS OVER 2020

ZIEKTEVERZUIM HBO 2021

GEBASEERD OP DE VERZUIMGEGEVENS OVER 2020

Het gemiddelde verzuimpercentage¹ in het hbo over 2020 bedraagt 4,14% (n=36) en vertoont hiermee een sterke daling ten opzichte van het jaar ervoor (2019: 4,60%). Vorig jaar daalde het verzuim al met 0,15%. Bij de individuele hogescholen loopt het beeld wel uiteen: bij 22 hogescholen daalde het verzuim, bij 12 hogescholen steeg het en bij twee hogescholen bleef het gelijk.

Jaarlijks brengt Zestor, op verzoek van cao-partijen, een verzuimpaper uit met gegevens over het ziekteverzuim in het hbo over een langere reeks van jaren. De verzuimcijfers over 2020 zijn aangeleverd door alle 36 hogescholen. Dit komt neer op een respons van 100%.²

Volgens het CBS was voor heel Nederland het ziekteverzuimpercentage in 2020 4,75%. De gehele sector onderwijs scoort met 4,85% relatief hoog. De cijfers laten zien dat het hbo dit jaar fors beneden het landelijk gemiddelde ziekteverzuim uitkomt, en daarbij ook ver onder het gemiddelde ziekteverzuim in het onderwijs.

		Verzuimcijfers 2020 jaargemiddelde
CBS	Alle sectoren	4,75%
	Sector onderwijs	4,85%
Zestor	Hbo	4,14%

Het landelijke gemiddelde van alle sectoren is volgens het CBS in 2020 met 0,4% gestegen van 4,4% naar 4,8%. Het verzuim binnen het hbo daalde met 0,46%.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de belangrijkste verzuimindicatoren voor het hbo in de periode 2016 t/m 2020:

HBO	2016	2017	2018	2019	2020
Verzuimpercentage	4,15%	4,35%	4,75%	4,60%	4,14%
Verzuimfrequentie	0,75	0,72	0,75	0,75	0,43
Verzuimduur (in dagen)	22,2	24,4	25,9	27,2	42,2

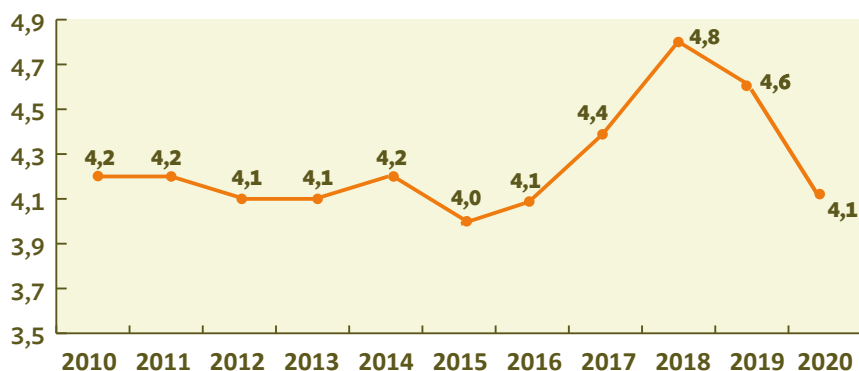
1 Het ziekteverzuimpercentage is het totaal aantal ziektedagen van de werknemers, in procenten van het totaal aantal beschikbare werkdagen van de werknemers in de verslagperiode. Het betreft het verzuim in de eerste twee ziektejaren en is exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.

2 Een gedeelte van de informatie is gebaseerd op een lagere respons, dit wordt steeds per onderwerp vermeld.

VERZUIMPERCENTAGE

Het verzuimpercentage geeft het gemiddelde aantal zieke werknemers weer per honderd werknemers. Onderstaande grafiek geeft een beeld van het verzuimpercentage in het hbo over de laatste tien jaar. Uit de grafiek is af te leiden dat in 2020 het ziekteverzuim binnen het hbo nog verder is gedaald ten opzichte van het verzuim in 2019.

Grafiek 1: verloop gemiddelde verzuimpercentage hbo 2010 - 2020

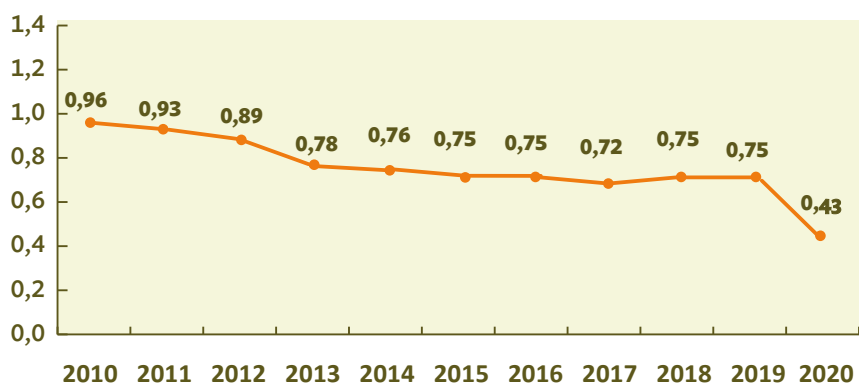

VERZUIMFREQUENTIE

De verzuimfrequentie geeft het gemiddeld aantal ziekmeldingen per werknemer per jaar aan.

In 2020 hebben de medewerkers in het hbo zich gemiddeld 0,43 maal ziek gemeld. Dit is ver beneden de frequentie in 2019.

Grafiek 2: verloop verzuimfrequentie hbo 2010-2020

De verzuimfrequentie is in het hbo met 0,43 laag te noemen ten opzichte van vorige jaren. Er zijn voor 2020 geen landelijke cijfers bekend voor wat betreft verzuimfrequentie.

Het percentage nulverzuimers is door 21 hogescholen ingevuld en bedraagt op basis van het gewogen gemiddelde 69%. Dat wil zeggen dat gemiddeld 69% van de medewerkers zich in heel 2020 niet ziek heeft gemeld. In 2019 was dat nog 59%.

VERZUIMDUUR

Onderstaande overzicht geeft het verzuimpercentage per duurklasse aan. Hieruit blijkt dat ook in 2020 het lang verzuim de belangrijkste factor is in het totale verzuim van het hbo. Het kort en middellang verzuim scoren aanzienlijk lager.

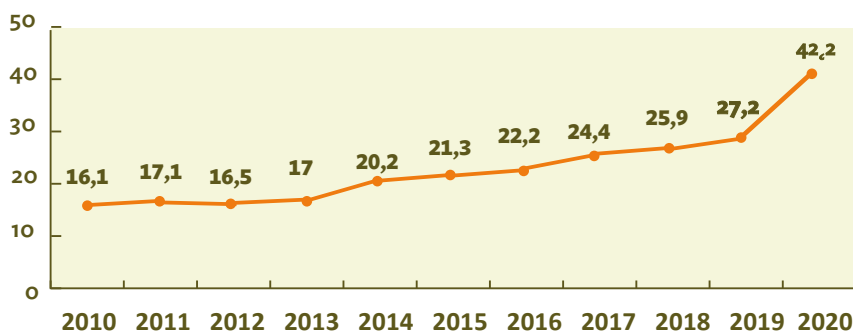
	VERZUIMPERCENTAGE KORT (1 – 7 DAGEN)	VERZUIMPERCENTAGE MIDDELLANG (1 – 6 WEKEN)	VERZUIMPERCENTAGE LANG (7 – 104 WEKEN)
2019	0,51%	0,47%	3,53%
2020	0,29%	0,48%	3,20%

Deze gegevens zijn gebaseerd op de respons van twintig hogescholen. Er zijn geen landelijke gegevens beschikbaar voor wat betreft een indeling in kort, middellang en lang verzuim.

De gemiddelde verzuimduur geeft aan hoeveel dagen gemiddeld verzuimd is per verzuimmelding. De gemiddelde verzuimduur is in 2020 flink gestegen, namelijk van 27,2 naar 42,2 verzuimdagen.

Dit is voornamelijk te verklaren door de sterke afname van het korte verzuim. Minder werknemers melden zich 1-7 dagen ziek, waardoor de gemiddelde verzuimduur toeneemt.

Grafiek 3: verloop gemiddelde verzuimduur hbo 2010-2020 (in dagen)

Gedurende de afgelopen tien jaar steeg de verzuimduur in het hbo al gestaag.

VERZUIMGEGEVENS NAAR CATEGORIEËN PERSONEEL

Dit onderdeel is bij de invoer van verzuimgegevens geen verplichte rubriek. Deze informatie is daarom gebaseerd op een lagere respons.

Geslacht

Het verzuimpercentage onder vrouwelijke medewerkers in het hbo is 1,32% hoger dan het verzuimpercentage onder mannen (4,65% versus 3,33%). Deze meting is gebaseerd op de invoer van 24 van de 36 hogescholen. Ten opzichte van vorig jaar is het verschil in het verzuimpercentage tussen mannen en vrouwen gedaald. Er zijn geen landelijke cijfers bekend over 2020.

HBO	2016	2017	2018	2019	2020
Verzuimpercentage man	3,35%	3,49%	3,66%	3,61%	3,33%
Verzuimpercentage vrouw	4,84%	4,98%	5,32%	5,43%	4,65%
Verskil verzuim man-vrouw	1,49%	1,49%	1,66%	1,82%	1,32%

Onderwijzend / Ondersteunend personeel

Het ziekteverzuimpercentage bij ondersteunend personeel is 4,71% en daarmee zo'n 0,96% hoger dan bij onderwijsgevend personeel (3,75%). Deze meting is gebaseerd op 21 van de 36 hogescholen. Vorig jaar was het verschil 1,2%.

HBO	2016	2017	2018	2019	2020
Ondersteunend personeel (OOP)	4,99%	4,93%	5,67%	5,42%	4,71%
Onderwijzend personeel (OP)	3,75%	3,89%	4,45%	4,20%	3,75%
Verskil OOP - OP	1,24%	1,04%	1,22%	1,22%	0,96%

Leeftijd

Als het verzuimpercentage wordt uitgesplitst naar leeftijdscategorie, is te zien dat het gemiddelde ziekteverzuimpercentage toeneemt met de leeftijd. Ook landelijke cijfers vanuit het CBS laten dit beeld zien. De gegevens in onderstaande tabel zijn gebaseerd op de invoer van 21 hogescholen.

LEEFTIJD SKLASSEN	25-34	35-44	45-54	55 EN HOGER
Verzuimpercentage 2016	3,02 %	4,00 %	3,98 %	5,70 %
Verzuimpercentage 2017	2,96 %	4,17 %	4,11 %	6,12 %
Verzuimpercentage 2018	3,35 %	4,29 %	4,69 %	5,60 %
Verzuimpercentage 2019	3,18 %	4,10 %	4,49 %	5,43 %
Verzuimpercentage 2020	2,93 %	3,54 %	4,04 %	5,37 %

Als we de leeftijdsklasse 55 jaar en ouder uitsplitsen naar 55-60 jaar en 60 jaar en ouder, zien we bij de klasse 55-60 jaar een verzuimpercentage van 4,97%. Bij de klasse 60 jaar en ouder is dit 6,23%.

IMPACT VAN CORONA OP VERZUIM

De Covid-19 pandemie veranderde in 2020 het werkende leven. We werken (frequenter) vanuit huis, overleggen op afstand en blijven op een andere manier met elkaar in verbinding. In 2020 zijn alle hogescholen geconfronteerd met een forse uitdaging: zowel het onderwijs als de processen daaromheen in korte tijd compleet anders inrichten en vormgeven. Deze nieuwe werkelijkheid heeft ook invloed gehad op de verzuimcijfers, die wellicht niet representatief zijn in vergelijking met de cijfers van eerdere jaren.

Het landelijke beeld

Landelijk over sectoren heen werkte ongeveer 50% van de werknemers op locatie, 35% werkte uitsluitend thuis en 14% zowel thuis als op locatie, zo blijkt uit de tweede meting van het **NEA-Covid-19 rapport (TNO)** van november 2020.

Werknemers die thuiswerkten, zaten vaker meer dan 6 uur achter een beeldscherm, maakten meer herhaalde bewegingen, namen minder regelmatig korte pauzes en werkten meer in hun vrije tijd.

Het percentage werknemers dat thuis een ergonomische werkplek heeft steeg, maar nog altijd heeft 60% niet alle benodigde middelen (apart beeldscherm, aparte muis, toetsenbord, bureau op de juiste hoogte en een instelbare stoel). Toch waren landelijk gezien de fysieke en mentale klachten niet hoger dan in 2019, zo blijkt uit hetzelfde NEA-Covid-19 rapport.

Een gunstige verandering is de afname van ongewenst gedrag. Zowel ongewenst gedrag van externen zoals klanten als ongewenst gedrag van collega's of leidinggevendenden halveerde ten opzichte van eind 2019. De werkdruk en burn-out blijven onverminderd hoog in onderwijssectoren.

Ondanks dat een substantieel deel van de thuiswerkers last heeft van mentale of fysieke klachten of sociaal eenzaam is, is 75% van de thuiswerkers tevreden met hun leven. Daarmee laat het welbevinden van de thuiswerkers een stabiel beeld zien in 2020. Het aandeel verzuimende thuiswerkers is toegenomen naar 16%, grotendeels door griep en verkoudheidsklachten. Van al het verzuim werd 8% daadwerkelijk veroorzaakt door COVID-19 (bevestigd met een test).

De impact op hogescholen

In de uitvraag van het verzuim onder hogescholen is ook gevraagd naar de impact van corona. Deze vraag is door 21 van de 36 hogescholen ingevuld. In verband met AVG mogen geen gegevens hierover geregistreerd worden, daadwerkelijke cijfers over de impact zijn dus niet bekend.

Acht hogescholen geven aan geen tot nauwelijks effect van corona te merken in de verzuimcijfers.

Een drietal hogescholen geeft aan dat er met name in maart 2020 een piek te zien was in het verzuim. Dit kan met corona te maken hebben, maar ook met angst voor wat komen gaat.

8 van de 21 hogescholen geven aan dat het verzuim lager is dan voorgaande jaren. Er is een daling in het aantal verzuimmeldingen te zien en daarmee een daling van het korte verzuim. Als toelichting vermelden zij dat medewerkers het verzuim vaak informeel hebben opgelost, bijvoorbeeld door op een andere dag of tijdstip te werken. Deze daling in de verzuimmeldingen en het korte verzuim blijkt ook uit de in dit verzuimpaper geanalyseerde cijfers.

Daarentegen geeft een drietal hogescholen aan dat een aantal mensen langdurig ziek is geweest vanwege corona of corona-gerelateerd verzuim. In enkele gevallen heeft verzuim langer geduurd vanwege uitstel van medische zorg of gebrek aan reïntegratie-mogelijkheden ze spoor.

Een tweetal hogescholen geeft aan dat er in 2020 een stijging van de werkdruk was, een daling van energie van medewerkers en minder werkplezier. Er is een toename van mentale klachten, door werkstress en digitalisering. Dit heeft in de praktijk niet altijd geleid tot daadwerkelijk verzuim.

Met deze uitvraag hebben we de kortetermijnimpact in kaart gebracht. Het is nog afwachten wat de impact op lange termijn is. Neemt het verzuim toe door een verstoorde werk-privébalans of een toegenomen werkdruk? Of blijft het verzuim lager dan voorheen als er deels thuisgewerkt blijft worden?

WWW.ZESTOR.NL

Prinsessegracht 21
Postbus 123
2501 CC Den Haag

T 070 312 21 77
F 070 312 21 00
info@zestor.nl